KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN JULKISTEN HANKINTOJEN VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS KEINO

VUOSIKERTOMUS 2018-2019

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

Helsinki, 3.6.2019

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo 2

KEINO lyhyesti 3

Hyvät KEINOt käytössä 4

Tilaajan kommentti 5

KEINO-organisaatiot ja roolit 6

Verkostomainen toimintamalli 8

Osaamiskeskuksen visio ja tavoitteet 10

KEINOn painopistealueet 12

Toimintaympäristö 13

Toiminta ja tulokset vuonna 2018 16

- Avainlukuja 17
- KEINO hankintojen johtamisen, mittaamisen ja vaikuttavuuden arvioimisen kehittäjänä 18
- KEINO hankintojen ja hankintayhteistyön kehittäjänä 19
- KEINO hankintaosaamisen kehittäjänä ja vertaistuen mahdollistajana 20
- KEINO kansainvälisen osaamisen ja eu-rahoituksen hyödyntämisen mahdollistajana 21
- KEINO kestävien ja innovatiivisten hankintojen viestijänä 22
- KEINO kestävien ja innovatiivisten hankintojen osaajien verkostomaisen toiminnan koordinoijana 23

Asiakkaiden suulla 25

KEINO LYHYESTI

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjaama ja rahoittama KEINO-osaamiskeskus (Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus) on osa hallitusohjelman toteutusta. KEINO tukee ja auttaa julkisia hankkijoita kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen toimeenpanossa ja kehittämisessä.

Verkostoa ohjaa rahoittavan ministeriötyöryhmän osoittama ohjausryhmä. Ohjausryhmä vastaa hankkeen ohjauksesta ja seurannasta sekä koordinaation tukemisesta. Ohjausryhmä vastaa myös tarvittaessa tehtävistä toiminnan suunnan muutoksista.

Ydinverkoston ja kehittäjäryhmien toimintaa hankkeen aikana kommentoi ja haastaa ns. sparrausryhmä. Sparrausryhmään on kutsuttu Suomen hankinta-ammattilaisten parhaimmistoa sekä muita toiminnan kehittämisen ja kehittymisen kannalta olennaisia henkilöitä. Sparrausryhmän olennaisena tehtävänä on arvioida hankkeen kokonaisuutta ja sen suhdetta toimintaympäristöön.

KEINO-osaamiskeskuksen toiminnasta ja yhdessä kehittämisestä vastaavat Motiva Oy, Suomen Kuntaliitto ry, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland, Suomen ympäristökeskus SYKE, Hansel Oy, KL-Kuntahankinnat Oy sekä Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

PÄÄKIRJOITUS, Isa-Maria Bergman, KEINOn koordinaattori

HYVÄT KEINOT KÄYTÖSSÄ

Vuonna 2018 otimme merkittävän askeleen Suomen julkisella hankintasektorilla, kun kestävien ja innovatiivisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO aloitti toimintansa.

Osaamiskeskuksen tavoitteena on saada aikaan systemaattinen muutos parempien julkisten palveluiden sekä strategisten kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

KEINOn ensimmäisenä toimintavuotena toteutimme kattavat selvitykset kestävistä ja innovatiivisista hankinnoista Suomessa. Pureuduimme strategisen johtamisen ja hankintojen osaamisen kehittämisen nykytilaan, sekä innovatiivisten ja kestävien hankintojen kattavuuteen. Toteutetut selvitykset antavat meille paljon arvokasta tietoa, jonka avulla voimme kehittää KEINOn toimintaa niin, että saavutamme merkittäviä muutoksia julkisissa hankinnoissa ja näin ollen koko yhteiskunnassa.

Hankintojen rooli strategisten tavoitteiden saavuttamisessa on melko hyvin tunnistettu Suomessa. Tavoitteet vaativat kuitenkin konkretisoimista ja uusia johtamisjärjestelmiä niiden systemaattiseksi toimeenpanemiseksi ja seuraamiseksi.

Suomessa on kymmenen viime vuoden aikana kokeiltu ja pilotoitu paljon kestäviä ja innovatiivisia hankintoja. KEINOn yksi tavoite on saada hyvät käytännöt paremmin monistumaan.

Osaamiskeskus KEINOn toisena toimintavuotena haluamme erityisesti tuottaa julkisille hankintayksiköille lisäarvoa eri tarpeisiin kohdistuvissa kehittäjäryhmissä. Tavoitteena on saada aikaan lisää rohkeita kokeiluja, vertaisoppimista ja hyvien käytäntöjen skaalautumista. Panostamme myös alueellisten hankintaverkostojen kehittämiseen muutosagenttiemme avulla.

Tästä toimintakatsauksesta voit lukea lisää ensimmäisestä toimintavuodestamme sekä kestävistä ja innovatiivista hankinnoista.

Isa-Maria Bergman

TYÖ- JA ELINKEINO-MINISTERIÖN KOMMENTTI

Hankinnoissa on merkittävä potentiaali edistää innovaatioiden ja kestävien ratkaisujen syntymistä markkinoilla, erityisesti niillä toimialoilla joissa julkisella sektorilla on merkittävä rooli ja laaja markkinaosuus.

Hankintojen kautta voidaan edistää ja toimeenpanna kestävyyteen, innovaatioihin ja elinvoimaan liittyviä strategia- ja politiikkatavoitteita. Hankkimalla viisaasti, kansalaiset saavat entistä laadukkaampia ja vaikuttavampia palveluita ja tätä kautta julkisen sektorin uudistumiskyky ja julkisen talouden kestävyys vahvistuvat. Kun uusien ratkaisujen markkinakysyntä lisääntyy, syntyy edelläkävijämarkkinoita ja sitä kautta yrityksille lisää liiketoimintaa ja vientimahdollisuuksia. Kaikki osapuolet hyötyvät yhdessä tekemisestä.

KEINO-osaamiskeskus kokoaa keskeiset julkisten hankintojen kansalliset toimijat yhteen. Tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa rohkaista hankintayksiköitä hankintakulttuurin uudistamiseen ja innovatiivisten ja kestävien ratkaisujen ostamiseen. Yhteistyö KEINOn kanssa vauhdittaa hankintayksiköiden strategisten tavoitteiden kunnianhimoista toteuttamista. KEINO parantaa osaamista, verkottaa hankintayksiköitä ja mahdollistaa vertaisoppimisen. KEINO tukee asiakkaitaan laadukkaampien ja vaikuttavampien palvelujen hankkimisessa luoden samalla uudenlaista hankintojen toimintakulttuuria ja yhteistyötä yritysten kanssa.

Tästä on hyvä jatkaa yhdessä eteenpäin.

Työ- ja elinkeinoministeriö

KEINO-ORGANISAATIOT JA ROOLIT

KEINO-osaamiskeskuksen muodostavat kahdeksan julkisorganisaatiota, joilla kaikilla on oma roolinsa sen toiminnassa.

Motiva Oy toimii osaamiskeskuksen koordinaattorina ja vastaa keskuksen toiminnasta. Tämän lisäksi Motivan vastuulla on osaamisen kehittämisen ja vertaistuen painopistealue, useiden kehittäjäryhmien toiminta sekä Green Deal -mallin pilotointi. Vastuuhenkilö johtaja Isa-Maria Bergman

Kuntaliitto vastaa osaamiskeskuksen viestinnästä sekä strategisen johtamisen, mittaamisen ja vaikutusten arvioinnin painopistealueesta. Kuntaliitto vastaa osaamisen kehittämisen kokonaisuudesta (erityisesti muutosagenttitoiminta) ja vertaistuesta yhdessä Motiva Oy:n kanssa. Vastuuhenkilö Katariina Huikko.

Hansel Oy osallistuu laajasti koko osaamiskeskuksen toimintaan omalla asiantuntijuudellaan ja valtionhallinnon hankintojen kehittäjänä ja vaikuttajana. Vastuuhenkilö: Liisa Lehtomäki.

Valtion teknillinen tutkimuslaitos VTT vastaa hankintojen mittaamisen ja vaikuttavuuden arvioimisen kehittämisestä, sekä osallistuu laajasti osaamiskeskuksen toimintaan omalla asiantuntijuudellaan. Vastuuhenkilö Ville Valovirta.

Suomen ympäristökeskus SYKE tuo tutkimustietoa julkisten hankkijoiden käyttöön ja osallistuu laajasti osaamiskeskuksen toimintaan omalla asiantuntijuudellaan. Vastuuhenkilö Katriina Alhola.

Business Finland BF vastaa “kehittäjäryhmät” ja “kansainvälinen yhteistyö” painopistealueista. BF osallistuu osaamiskeskuksen toimintaan verkottamalla hankintayksiköitä liiketoimintaekosysteemeihin, yritysverkostoihin sekä tuomalla esimerkkejä ja tietoa, miten hankinnat voivat toimia markkinoiden avaajina kasvualoilla. Vastuuhenkilöt Piia Moilanen, Riikka Munne ja Eriika Autio.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra toimii osaamiskeskuksessa monipuolisesti vahvana vaikutusten hankinnan asiantuntijana. Vastuuhenkilöt Anna Tonteri ja Anna-Maija Aalto.

KL-Kuntahankinnat Oy toimii osaamiskeskuksena keskeisenä kuntasektorin hankintojen vaikuttajana ja kehittäjänä. Vastuuhenkilö toimitusjohtaja Raili Hilakari.

VERKOSTOMAINEN TOIMINTAMALLI

Osaamiskeskuksen toiminta on verkostomaista. Jokaisen ydintoimijan omat verkostot ovat hyödynnettävissä yhteisen tietopohjan kehittämisessä ja toiminnan viestinnässä. Keskuksen prosessit ovat osallistavia ja pohjautuvat pitkälti yhdessä kehittymiseen.

Eri toimijoiden sitouttaminen verkostomaiseen toimintaan on tärkeää toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta ja tämä edellyttää kannusteiden luomista verkostoon osallistumiseen.

Kukin osaamiskeskukseen kuuluva organisaatio tuo sen käyttöön henkilöstönsä osaamisen ja verkostot.

Verkosto palvelee molemmilla kotimaisilla kielillä sekä kommunikoi tarpeen mukaan englanniksi.

Verkoston toimintamallia on jatkokehitetty hankkeen ensimmäisen toimintavuoden aikana ja pyritään kehittämään sen toimintaa suhteessa asiakkaisiin, toiminnan arvoihin, keskinäiseen toimintaan sekä resursseihin.

OSAAMISKESKUKSEN VISIO JA TAVOITTEET

KEINO-osaamiskeskuksen visio eli näkemys julkisten hankintojen tulevaisuuden tilasta, on seuraavanlainen:

KEINO-OSAAMISKESKUKSEN VISIO

Julkiset hankinnat tunnistetaan merkittävänä osana julkishallinnon johtamista, tehokkaana keinona toteuttaa strategisia tavoitteita ja aikaansaada vaikuttavuutta.

Julkisissa hankintayksiköissä on asetettu kestäville ja innovatiivisille hankinnoille strategisia tavoitteita ja Suomessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia toimintamalleja hankintojen toteuttamisessa yhteistyössä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Julkinen sektori avaa kysynnällään markkinoita, edistää liiketoimintalähtöisten alustojen muodostumista ja luo kasvun edellytyksiä yrityksille.

Yllämainitun vision toteutumista osaamiskeskuksen ja siihen kuuluvien organisaatioiden tavoitteena on edistää työ- ja elinkeinoministeriön asettamien kokonaistavoitteiden kautta, joille on asetettu tulos- ja vaikuttavuusmittarit.

KOKONAISTAVOITE 1

Julkiset hankinnat vievät eteenpäin hallituksen politiikkatavoitteita

Pitkän aikavälin vaikuttavuusmittari: Hankinnoilla on vähennetty julkisen kulutuksen ilmastopäästöjä ja muita haitallisia ympäristövaikutuksia, lisätty energiatehokkuutta, vähennetty jätemääriä ja lisätty kierrätystä ja uusio- sekä biopohjaisten materiaalien hyödyntämistä. Hankinnoilla on edistetty kestävää hyvinvointia muun muassa lisäämällä työllisyyttä. Julkiset hankinnat ovat vauhdittaneet julkisen ja yksityisen rajapintoihin perustuvien digitaalisten alustojen sekä edelläkävijäyritysten kasvua muun muassa cleantech-toimialalla.

KOKONAISTAVOITE 2

Julkinen hankinta tunnistetaan johtamisen välineenä ja sitä käytetään aktiivisesti

Pitkän aikavälin vaikuttavuusmittari: Julkisille hankinnoille on asetettu strategioihin pohjautuvat vaikuttavuustavoitteet ja niiden toteutumista seurataan.

KOKONAISTAVOITE 3

Hankintayksiköt jakavat avoimesti tietoa omista kokemuksistaan ja oppivat toisiltaan

Pitkän aikavälin vaikuttavuusmittari: Julkisella sektorilla on vahva vaikuttavien hankintojen osaaminen. Hankintayksiköt jakavat avoimesti tietoa omista kokemuksistaan ja oppivat toisiltaan.

PAINOPISTEALUEET

Osaamiskeskuksen toiminnalle on määritelty kuusi painopistealuetta, joiden kautta kokonaistavoitteiden mukainen toiminta on tarkennettu osatavoitteisiin, toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin.

PÄÄPAINOPISTEALUEET:

Hankintojen strategisen johtamisen, mittaamisen ja vaikutusten arvioimisen kehittäminen

Vahvojen ja vaikuttavien kehittäjäryhmien muodostaminen

Verkostomainen osaamisen kehittäminen ja vertaistuki

TUKEVAT PAINOPISTEALUEET:

Kansainvälisyyden hyödyntäminen: kohti uusia markkinoita ja osaamista

Viestintä ja vuorovaikutus

Hankehallinnointi ja koordinointi

Pääpainopistealueet ovat KEINOn toiminnan keskiössä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Innovatiivisten julkisten hankintojen nykytila Suomessa

KEINO-osaamiskeskuksen aloittaessa toimintansa Suomi sijoittui maailman innovatiivisimpien maiden joukossa viidennelle sijalla (Global Innovation Index, 2016). Lähitulevaisuudessa innovaatioiden odotetaan syntyvän erityisesti puhtaan teknologian yrityksissä ja innovaatioiden sekä muutoksen keskeinen käyttövoima on digitalisaatio ja alustatalous, joka hyödyntää uusia teknologioita. Käytännössä innovatiiviset hankinnat ovat kuitenkin toteutuneet Suomessa pitkälti kokeilujen ja pilottien kautta ja niiden järjestelmällinen toteuttaminen osana strategista hankintatoimea puuttuu.

Kestävien julkisten hankintojen nykytila Suomessa

KEINO-osaamiskeskuksen aloittaessa toimintansa tavoitteita julkisten hankintojen kestävyydelle on asetettu melko yleisellä tasolla ja vain harva julkinen toimija on määrittänyt niitä tarkemmin. Kestävyys nähdään suurimmaksi osaksi ympäristövastuullisuuden huomioimisena, vaikka mm. toteuttamalla sosiaalisesti vastuullisia hankintoja voidaan tukea esimerkiksi työllistämistä, parempia työoloja sekä ihmisoikeuksien toteutumista. Julkisten hankintojen mahdollisuuksia työllisyyden lisäämiseksi on toistaiseksi kokeiltu Suomessa tavoitteellisesti vasta muutamissa kunnissa.

KEINO-OSAAMISKESKUKSEN KOHDERYHMÄT

JULKIS-ORGANISAATIOT (FI)

- (Maa)kunnat ja kaupungit
- Valtion hankinta-yksiköt
- Julkis-omisteiset yhtiöt
- Seura-kunnat
- Tutkimus- ja oppilaitokset

MEDIA

JULKIS-ORGANISAATIOT (EU)

YRITYKSET (FI JA EU /GLOBAALISTI)

- Myyjät & Markkinoijat
- Yritys-johtajat
- Tuote-kehittäjät ja tutkijat

- Poliittiset päättäjät
- Organisaatio-johtajat
- Hankinta-asiantuntijat/ päälliköt
- Toimiala-asiantuntijat/ virkamiehet

TOIMIALAT

- Elintarvikkeet ja ruokahuolto
- Energiantuotanto
- Tietojärjestelmät ja teknologia
- Vesi- ja jätehuolto
- Liikenne ja logistiikka
- Rakentaminen ja infra
- Sosiaali- ja terveydenhuolto
- Sivistys ja opetus
- Yhteiskuntaturvallisuus

TOIMINTA JA TULOKSET ESIMMÄISENÄ TOIMINTAVUOTENA 2018-2019

AVAINLUKUJA

Ensimmäisen toimintavuoden budjetti
1,97 milj. €

Verkkosivukävijöiden määrä noin
14 000

390
Twitter-seuraajaa

3 uutta KEINO-muutosagenttia

Toiminnassa on ollut mukana noin
50
keinolaista

9 käynnistettyä kehittäjäryhmää

150 henkilöä seurasi KEINOn lanseeraustilaistuutta

KEINO-kehittäjäryhmiin osallistui
228
henkilöä

KEINO HANKINTOJEN JOHTAMISEN, MITTAAMISEN JA VAIKUTTAVUUDEN ARVIOIMISEN KEHITTÄJÄNÄ

Hankintojen sisällyttäminen julkisten toimijoiden johtamisstrategioihin on avainasemassa, kun halutaan tukea julkisille hankintayksiköille asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa. Strategisen johtamisen onnistuminen edellyttää hyvää tietopohjaa organisaation hankintatoimen ja hankintojen nykytilasta, eri vaihtoehdoista, mahdollisuuksista sekä jo todennetuista uusista hyvistä käytännöistä.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on valmentaa, sparrata ja auttaa julkisten hankintayksiköiden johtoa strategisten tavoitteiden asettamisessa sekä vastuullisten ja innovaatiomyönteisten strategioiden laadinnassa.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO-osaamiskeskus tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotena kartoittamalla kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen strategisen johtamisen nykytilaa elokuussa 2018 suoritetun kyselyllä. Kysely lisäsi tietämystä muun muassa Suomen julkisia hankintoja koskevien strategisten linjausten määrästä ja toteutumisen seurannasta. Kyselyn tuloksia hyödynnetään KEINO-osaamiskeskuksen hankintojen strategisen johtamisen palvelujen muotoilussa ja se tullaan toistamaan parin vuoden kuluttua. Lisäksi käynnistettiin maakuntien hankintojen tiekarttatyö.

Hankintayksiköiden johto ja muut käytännön toimijat tarvitsevat työkaluja, jotta hankinnoille asetetut strategiset tavoitteet jalkautuisivat käytännön hankintatyöhön. Tähän pureuduttiin työpajassa, johon oli kutsuttu Suomen 10 suurimman kaupungin sekä muutaman valtion viraston edustajat keskustelemaan hankintojen strategisen johtamisen kehittämisestä ja tulevaisuudesta ns. tiekarttojen eli toteutussuunnitelmien avulla .
Tietopohja kestävien ja innovatiivisten hankintojen mittaamisesta ja vaikuttavuuden arvioinnista on tarpeen, jotta tiedolla johtaminen on mahdollista. Tähän vastattiin KEINOn ensimmäisenä toimintavuotena kartoituksen ja kyselyn avulla. Nämä toteutettiin loppuvuodesta 2018 ja tulokset julkaistaan keväällä 2019.

KEINO HANKINTOJEN JA HANKINTAYHTEISTYÖN KEHITTÄJÄNÄ

Hankinta-asiantuntijoiden ja -yksiköiden välinen yhteistyö ja vertaistuki ovat avainasemassa, kun halutaan vauhdittaa kestävien ja innovatiivisten hankintojen leviämistä sekä uusien ratkaisujen ja toimintamallien tehokkaampaa skaalautumista.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on kyseisen kansalliseen tarpeen edistämiseksi on eri hankintateemojen ja -tarpeiden ympärille koottujen kunnianhimoisten kehittäjäryhmien muodostaminen.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotena kartoittamalla yhteistyön keskeisimpiä ja hyödyllisimpiä teemoja.

Osaamiskeskuksen erilaisten toimenpiteiden kautta tunnistettiin 19 keskeistä teemaa, joille on eniten kysyntää julkiset hankkijoiden ja suomaisten yritysten yhteistyön tiimoilta. Teemoista 11 valittiin kehittäjäryhmätoiminnan pilottiprojekteiksi.

Käynnistyneet kehittäjäryhmät ovat avoinna kaikille hankintojen kanssa tekemisissä oleville tahoille, olivatpa he sitten hankkijoita tai yritysten edustajia. Jokaista kehittäjäryhmää fasilitoi KEINO-osaamiskeskuksesta nimetty osaaja.

Toinen ratkaisu asiantuntijoiden ja hankintayksiköiden yhteistyön ja vertaistuen edistämiseen on Green Deal -yhteistyö. Green Deal on kestäviin hankintoihin suuntautuva sopimus, jonka avulla hankkija osoittaa, että on bio- ja kiertotalouden sekä energia- ja ilmastostrategisten tavoitteiden saavuttamista ja markkinoiden kehittämistä konkreettisissa hankinnoissaan. Vuonna 2018 KEINO aloitti potentiaalisten Green Deal -kohteiden kartoittamisen näistä kiinnostuneiden tahojen yhteensaattamiseksi.

KEINO HANKINTAOSAAMISEN KEHITTÄJÄNÄ JA VERTAISTUEN MAHDOLLISTAJANA

Julkiset hankintayksiköt eri puolella Suomea tarvitsevat neuvoa, koulutusta ja vertaistukea kestävien ja innovatiivisten hankintojen toteuttamiseen.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on neuvoa kestäviin ja innovatiivisiin hankintoihin liittyvissä kysymyksissä sekä edistää (alueellisen) yhteistyön ja verkostoitumisen mahdollisuuksia.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotena lanseeraamalla valtakunnallisen neuvontapalvelun ja paikallisen muutosagenttitoiminnan. KEINO-muutosagentit tarjoavat paikallista osaamista kestävistä ja innovatiivisista hankinnoista. Ensimmäisessä vaiheessa muutosagentteja rekrytoitiin kolmelle alueelle: Pirkanmaalle, Varsinais-Suomeen ja Pohjois-Pohjanmaalle. KEINO-muutosagentit toimivat osaamiskeskuksen paikallisena yhteyspisteenä ja tuovat KEINOn toimintaa ja tukea lähemmäksi käytännön toimijoita.

KEINOn neuvontapalvelu tarjoaa julkisille hankintayksiköille neuvontaa kestävistä ja innovatiivisista julkisista hankinnoista. Neuvonta koskee hankinnan suunnitteluvaihetta: tarvekartoitusta, markkinakartoitusta, tavoitteiden, tulosten tai kriteerien muotoilua, todentamisvaihtoehtoja, sopimusehtoja sekä vaikutusten arviointia. KEINO-osaamiskeskus avustaa myös hankinnan tavoitteista ja toimintamallista viestimisessä hankintayksikön oman organisaation sisällä.

KEINO aloitti lisäksi yhteistyön muutamien korkeakoulujen kanssa kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen opetuksen kehittämiseksi.

Syksyllä 2018 toteutettiin kysely, jonka avulla kartoitettiin kestävien ja innovatiivisten hankintojen hankintaosaamisen tilaa Suomessa. Kysely antoi arvokasta tietoa siitä, mille hankintaosaamisen osa-alueelle julkiset hankkijat Suomessa kaipaavat eniten koulutusta tai apuja. Kyselystä selvisi, että osaamisen tarve ja halu Suomessa on suurinta ympäristövastuun osa-alueella sekä innovaatiokumppanuus-hankintamenettelyssä. Taloudellinen vastuu hankinnoissa koetaan osaamisalueista vahvimmaksi, kun taas sosiaalisen vastuun katsotaan vähiten kuuluvan omaan toimenkuvaan.

KEINO KANSAINVÄLISEN OSAAMISEN JA EU-RAHOITUKSEN HYÖDYNTÄMISEN MAHDOLLISTAJANA

Suomalaisten julkisten hankkijoiden ja yritysten on tärkeää verkostoitua eurooppalaisten hankinta-asiantuntijoiden kanssa, sillä se on keino vauhdittaa kestäviä ja innovatiivisia julkisia hankintoja.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on vauhdittaa kestäviä ja innovatiivisia hankintoja ja osaamista tehdä ko. hankintoja verkostoitumalla ja verkottamalla julkisia hankkijoita kansainvälisesti sekä lisäksi tukea eurooppalaisen innovatiivisten julkisten hankintojen rahoituksen hyödyntämistä Suomessa.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotenaan verkostoimalla osaajiaan pohjoismaisiin ja eurooppalaisiin kollegoihin, sponsoroimalla kansainvälisiä oppimiskokemuksia sekä jakamalla tietoa EU-rahoitusmahdollisuuksista.

KEINO-osaamiskeskus järjesti syyskuussa avoimen tilaisuuden, jossa käsiteltiin ajankohtaisia kuulumisia EU-rahoitushauista. Tilaisuuden tavoitteena oli kannustaa hankintayksiköitä ja asiantuntijoita hyödyntämään aktiivisesti eurooppalaisia julkisten hankintojen rahoitusmahdollisuuksia. Hollannissa järjestettiin kansainvälinen kestäviä julkisten hankintojen Ecoprocura-tapahtuma. KEINO-osaamiskeskus mahdollisti Lahden, Jyväskylän ja Salon kaupunkien edustajienosallistumisen tapahtumaan. Mukana olleet suomalaiskaupungit esittelivät omien kestävien hankitojen esimerkkejään kansainväliselle kuulijakunnalle. Tapahtumassa esiteltiin myös KEINOn toimesta julkisten hankintojen Green Deal -aihioita.

Kansainvälistä hankintayhteistyötä vahvistettiin myös järjestämällä pohjoismainen innovatiivisten hankintojen työpaja, jossa käynnistettiin keskustelu innovatiivisten hankintojen mittaamisen yhteistyöstä. Lisäksi aloitettiin huhtikuussa 2019 pidettävän KEINOn ja EU-komission TAIEX-EIR PEER 2 PEER –ohjelman Advancing Cities' Sustainability Targets through Public Procurement -työpajan valmistelut. Suomen kansainvälistä mainetta toimintaympäristönä, joka on innovaatiomyönteinen ja kokeiluja suosiva, kasvatettiin liittämällä KEINO-osaamiskeskus Urban Agenda for the EU – Partnership Innovative and Responsible Procurement verkoston edelläkävijämaiden Sustainable Public Procurement Next -ryhmään. KEINOsta oli myös edustaja Wienissä järjestetyssä Procure2innovate-verkoston kokouksessa. Samalla KEINO liittyi Suomen edustajana kyseiseen verkostoon.

KEINO KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN HANKINTOJEN VIESTIJÄNÄ

Suomalaisista julkisista hankinnoista ja niiden tekemisestä kestävästi ja innovatiivisesti on tarve löytää tietoa keskitetysti. Koska hankintoja ja tekijöitä on erilaisia ja lukuisia tarvitaan myös kutakin kohderyhmää kiinnostavaa ja puhuttelevaa kohdennettua viestintää.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on viestiä osaamiskeskuksen toiminnasta sekä kestävistä ja innovatiivisista hankinnoista Suomessa sekä ulkomailla erilaiset kohderyhmät huomioon ottaen.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotenaan laatimalla osaamiskeskukselle oman viestintä- ja vuorovaikutusstrategian sekä vuosittaisen operatiivisen suunnitelman. Osaamiskeskukselle laadittiin visuaalinen ilme ja perustettiin kokoavat verkkopalvelusivusto osoitteeseen www.hankintakeino.fi. Lisäksi otettiin käyttöön sosiaalisen median kanavat Twitter ja YouTube sekä hankittiin alusta uutiskirjeiden lähettämiseen.

Viestintää toteutettiin julkaisemalla kymmeniä uutisia, satoja twiittejä, muutamia blogikirjoituksia sekä videoita kestävistä ja innovatiivisista hankinnoista. Lisäksi verkkosivustolle alettiin kerätä esimerkkejä keinokkaasti eli kestävästi ja/tai innovatiivisesti tehdyistä hankinnoista.

KEINO KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN HANKINTOJEN OSAAJIEN VERKOSTOMAISEN TOIMINNAN KOORDINOIJANA

Suomessa on useita julkisia organisaatioita, joista löytyy osaamista kestävien ja innovatiivisten hankintojen teemassa. Näiden on tärkeää toimia yhdessä verkostomaisesti, voidakseen olla avuksi julkisia hankintoja tekeville tahoille.

KEINO-osaamiskeskuksen tehtävänä ja toiminnan painopisteenä on koordinoida osaamiskeskukseen kuuluvien organisaatioiden yhteistä toimintaa ja mahdollistaa vuorovaikutus ja yhteistoiminnan alustat ja muodot.

Ratkaisutoimenpiteitä 1. toimintakautena

KEINO tarttui tehtäväänsä ensimmäisenä toimintavuotenaan ottamalla käyttöön yhteisen työtilan, viestintäalustan sekä asiakasjärjestelmän. Lisäksi laadittiin konsortiossa toimivien KEINO-organisaatioiden yhteinen rekisteri- ja tietosuojaseloste ja ohjeita sekä pelisääntöjä yhteiselle toiminnalle. Puolivuosittain laadittiin myös raportti toiminnasta ja budjetista rahoittajalle.

ASIAKKAIDEN SUUSTA

”Hankinta-asiantuntijoiden keskuudessa vallitsee toistaiseksi ennakkoluulo. Moni miettii, mikä on KEINOn hyöty hankkijoille ja mitä se heille tarjoaa. Resursseista hankintojen ammattimaiseen tekemiseen on pulaa ja moni tarvitsisi lisäkäsiä, eikä KEINOn rooli ole tehdä työtä hankkijoiden puolesta. Itse koen kuitenkin, että KEINO tarjoaa rakenteen jokaisen asiantuntijan toiminnalle ja sen kehittämiselle. KEINO-osaamiskeskus on erilaisten julkistoimijoiden yhteenkokoaja.”

***Marko Harapainen**, projektisuunnittelija, Helsingin kaupunki*

”Alueellista neuvontaa tarvitaan etenkin nyt, kun monissa kunnissa asetetaan tavoitteita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ollaan ryhtymässä sanoista käytännön tekoihin. Alueellinen neuvoja on varsinaista resurssiviisautta! Vastaavaa osaamista/tietoa ei omasta organisaatiosta useinkaan löydy. Muutosagentilta saa tarvittavaa tietoa kestävistä hankinnoista ja konkreettisia toimenpide- ja menettelyehdotuksia kestävien hankintojen toteuttamiseksi.”

Saija Kajala, ympäristöpäällliikkö, Naantalin kaupunki

”Tuhannet kiitokset vastauksesta; tällä aikataululla ja pyhien painaessa päälle, pystyitte vielä vastaamaan muovijätteen syntymisen ehkäisemisestä kaupungin omissa toiminnoissa, kiitos! Saan tästä todella hyvin näkökulmaa esitettyihin vaatimuksiin ja myöskin siihen, ettei asia ole ihan mustavalkoinen vaan pitää muistaa, että jotkut toimet saattavat kokonaiskuvassa tuoda mukanaan muita ongelmia.”

Asiakaspalaute palvelu@hankintakeino.fi-osoitteeseen 21.12.2018

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

KEINO-osaamiskeskus tukee ja auttaa julkisia hankkijoita kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämisessä.

KEINO on konsortio, johon kuuluvat Motiva Oy, Suomen Kuntaliitto Ry, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland, Suomen ympäristökeskus SYKE, Hansel Oy, KL-Kuntahankinnat Oy sekä Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

HANKINTAKEINO.FI
PALVELU@HANKINTAKEINO.FI

Kuntaliitto Kommunförbundet · SYKE · Motiva · Hansel Kuntahankinnat · Business Finland · Sitra · VTT